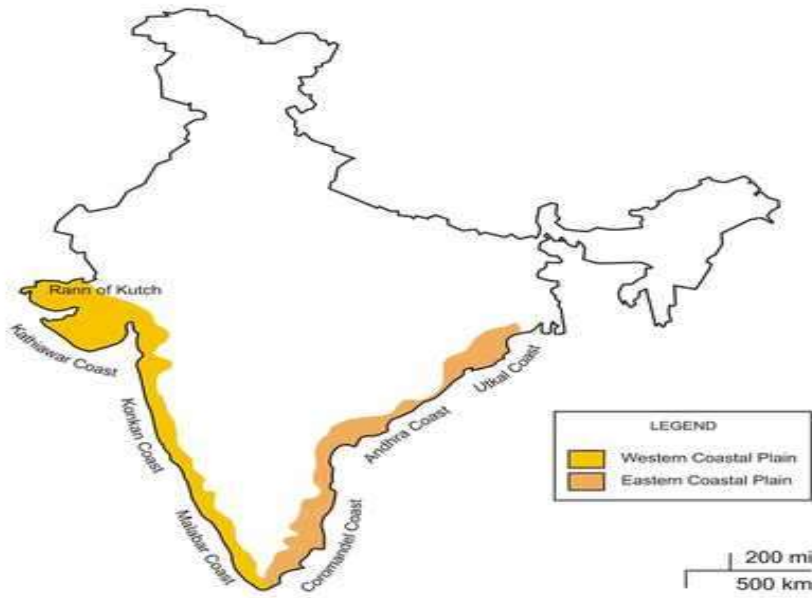

भारताची किनारपट्टी

- कच्छच्या आखातापासून ते गोवा, कर्नाटक आणि केरळला जाते आणि कन्याकुमारीला स्पर्श करून पश्चिम घाट आणि किनारपट्टीच्या दरम्यान अरबी समुद्राच्या किनारपट्टीवर आहे. जमीन सपाट आहे आणि पश्चिम किनारपट्टीचे मैदान म्हणून ओळखली जाते.
- कन्याकुमारीपासून किनारपट्टी उत्तरेकडे सरकते आणि पश्चिम बंगालपर्यंत पोहोचते. किनारपट्टीचा हा भाग बंगालच्या उपसागरासह आहे. पूर्व घाट आणि किनारपट्टी दरम्यान, जमीन सपाट आहे आणि पूर्व किनारपट्टीचे मैदान म्हणून ओळखली जाते.
- किनारपट्टीची एकूण लांबी 6 किमी आहे.
- इतकी लांब किनारपट्टी आपल्या देशासाठी खूप उपयुक्त आहे. मासेमारी हा किनारपट्टीवर राहणाऱ्या लोकांचा मुख्य व्यवसाय आहे. किनारपट्टीवर अनेक बंदरे विकसित केली गेली आहेत.

Coastal Plain of India

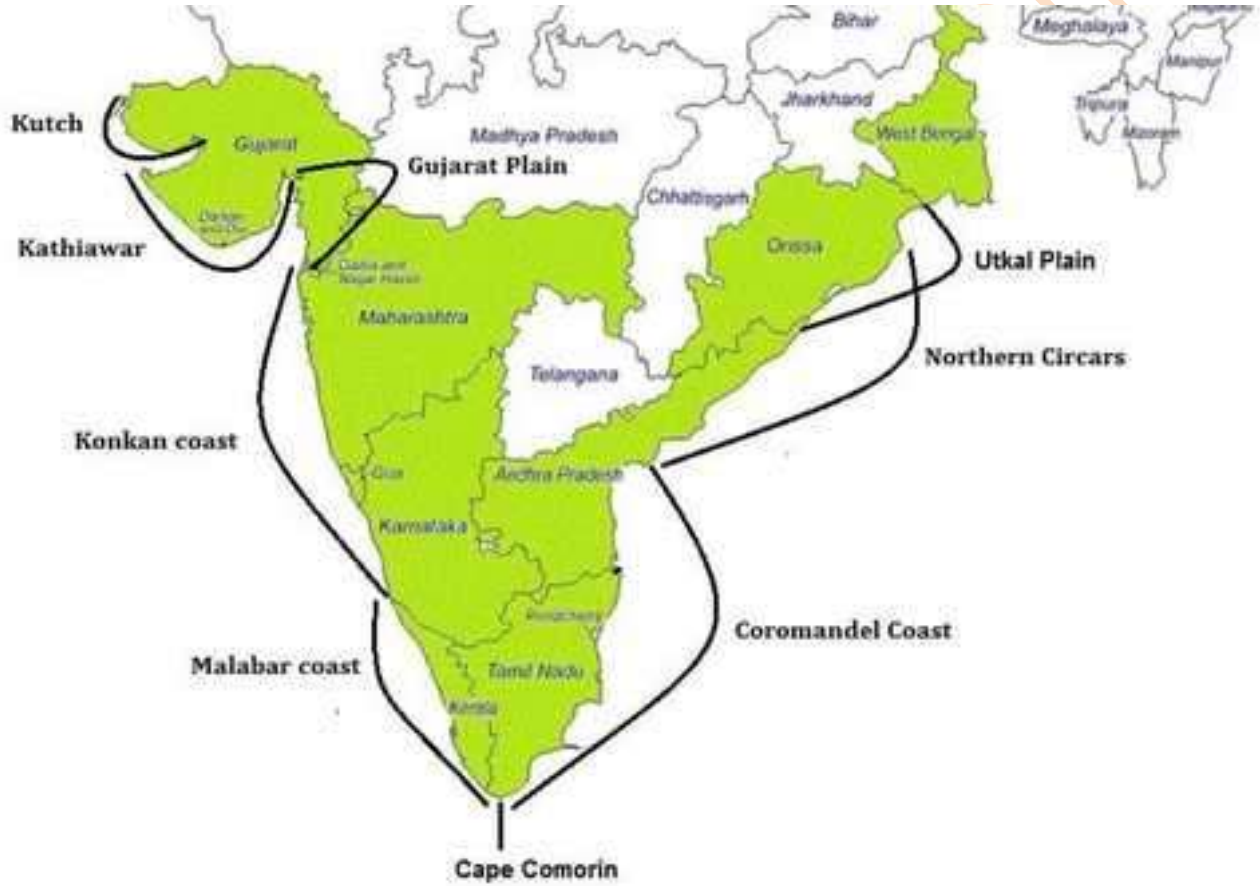

पश्चिम किनारपट्टीचे मैदान

पश्चिम किनारपट्टीचे मैदान गुजरातपासून सुरू होते आणि कन्याकुमारी येथे संपते आणि पश्चिम घाट आणि अरबी समुद्राच्या दरम्यान आहे. हे तीन भागांमध्ये विभागले जाऊ शकते:

1. गुजरात किनारपट्टी
2. कोकण किनारपट्टी
3. मलबार किनारपट्टी

- गुजरातचा किनारा कच्छच्या खाडी आणि खांबातच्या आखाताच्या दरम्यान उत्तर भागात आहे. कोकण किनारपट्टी मध्य भागात आहे, आणि मलबार किनारा पश्चिम किनारपट्टीच्या मैदानाच्या दक्षिण भागात आहे.
- कोकण किनारपट्टी खंबाटच्या आखातापासून सुरू होऊन गोव्यापर्यंत पसरली आहे. हे अतिशय खडकाळ आणि असमान आहे. जहाजे आणि मासेमारी बोटींना इशारा देण्यासाठी, किनारपट्टीवर अनेक दीपगृहे बांधली गेली आहेत. मुंबई, भारतातील सर्वात मोठे बंदर कोकण किनारपट्टीवर आहे. कोकण किनारपट्टी तेलाच्या साठ्याने समृद्ध आहे.
- पश्चिम किनारपट्टीच्या मैदानाच्या दक्षिण भागाला मलबार किनारपट्टी म्हणतात. हे गोवा आणि कन्याकुमारी दरम्यान आहे. लहान आणि उथळ पाण्याचे तलाव हे या भागाचे सौंदर्य आहे, ज्यांना सरोवर किंवा बॅकवॉटर म्हणून ओळखले जाते.
- हे सरोवर कालव्याद्वारे एकमेकांना जोडलेले आहेत. कोची हे मलबार किनाऱ्याचे सर्वात महत्त्वाचे बंदर आहे.

पूर्व किनारपट्टीचे मैदान

हे उत्तर पश्चिम बंगालपासून सुरू होऊन कन्याकुमारीपर्यंत पसरले आहे. हे ओडिशा, आंध्र प्रदेश आणि तामिळनाडूच्या किनारपट्टी भागातून जाते. हे पूर्व घाट आणि बंगालच्या उपसागराच्या दरम्यान आहे. पूर्व किनारपट्टीचे मैदान पश्चिम किनारपट्टीच्या मैदानापेक्षा विस्तीर्ण आहे.

हे असे विभागले गेले आहे:

1. कोरोमंडल किनारा
2. उत्तर सरकार

- पूर्व किनारपट्टी मैदानाच्या उत्तर भागाला नॉर्दर्न सर्कर्स आणि दक्षिण भागाला कोरोमंडल किनारा म्हणतात.
- कावेरी, कृष्णा आणि महानदी सारख्या नद्या पूर्व किनारपट्टीच्या मैदानावर त्यांचे डेल्टा बनवतात. या नद्यांनी बनलेले डेल्टा अत्यंत सुपीक आहेत आणि त्यांना 'भारताचे तांदळाचे कटोरे' असे म्हणतात.
- कोलकाता, चेन्नई, पाराद्वीप आणि विशाखापट्टणम ही पूर्व किनारपट्टीवरील महत्त्वाची बंदरे आहेत.

भारताला किनारपट्टीच्या मैदानांचे योगदान

- भारताच्या आर्थिक विकासात किनारी मैदाने मोठी भूमिका बजावतात. या भागातील डेल्टा अत्यंत सुपीक असल्याने ते शेतीमध्ये योगदान देतात आणि तांदूळ हे लागवडीचे मुख्य पीक आहे. व्यापार, औद्योगिक, पर्यटक, मासेमारी आणि मीठ तयार करण्यासह अनेक आर्थिक केंद्रे आहेत.
- मैदाने मोठ्या बंदरांसाठी महत्त्वाच्या अंतर्भाग प्रदान करतात, कोणत्याही राष्ट्राच्या आर्थिक विकासासाठी अपरिहार्य आहेत. ते राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे प्रमुख केंद्र आहेत.
- काही भागांतील किनारपट्टीवरील मैदानांमध्ये खनिज तेलाचे मोठे साठे आहेत आणि अनेक उतारा केंद्रे आणि वनस्पती त्यांच्यामध्ये आणि आसपास आहेत.

महाराष्ट्राची कोकण किनारपट्टी :

- स्थान: अरबी समुद्र व सह्याद्री पर्वत यांच्या दरम्यान दक्षिणोत्तर लांब पट्ट्यास 'कोकण' म्हणतात.
- विस्तार: उत्तरेस - दमनगंगा-तेरेखोल खाडीपर्यंत.
- कोकण किनारपट्टी 'रिया' प्रकारची आहे.
- लांबी: दक्षिणोत्तर - 720 किमी,
- रुंदी :उत्तर भाग- 90 ते95 किमी, दक्षिण भागात - 40 ते 45 किमी.
- क्षेत्रफळ: 30,394 चौ.किमी.